

Az értékek festője

Látogatás Torjay Valter festőművész szombathelyi műtermében

A Monet- és a Mednyánszky-tárlat sikere egyértelműen azt bizonyítja, hogy az embereknek szükségük van a művészetre. Éppen ezért nem szabad megfosztani őket a műalkotások értelmezésének lehetőségétől, mint teszik ezt a manapság divatosnak mondott avantgárd irányzatok. Torjay Valter szombathelyi festőművész velük szemben azonban arra törekszik, hogy a művészetet visszaadja azoknak, akiket illet, vagyis a közönségnek. Vallja, hogy magas színvonalú, de olyan műveket kell alkotni, amelyekkel el lehet érni a közönséget. Lakóhelye környékén és a Dunántúlon ugyan számos kiállítással büszkélkedhet – jelenleg is Vasváron van tárlata –, de még egyetlen képe sem szerepelhetett a fővárosban. Most már azt mondja, talán jobb is így, hiszen – tapasztalata szerint – minél kisebb helyen állít ki, annál tisztességesebben bánnak vele, jobban megbecsülik.

sét tartja. Természetesen ő is éppen úgy képes arra, hogy avantgárd stílusú képeket fessen, de azok – ahogyan ő fogalmaz – nem érdeklik. Azt, hogy jó úton halad, bizonyítja az is, hogy több mint százezer nézték meg Mednyánszky kiállítását, akit a német Hans von Marées és a régi olaszok, németalföldiek mellett a mesterének tart.

– Én belőlük merítek, mert úgy érzem, hogy bennük még volt emberi tartalom – mondja Torjay Valter. – A művészetnek az a dolga, hogy valamiféle pozitív élményt adjon az embernek, még akkor is, ha közben nehéz témákról beszél. A művész feladata elmondani a véleményét a világról, észrevetni a jó és a szép dolgokat. Úgy gondolom, hogy az igazi művészet harmonikus egyensúlyt alkot a realitással és a belső világgal. Van benne költészet, de ugyanakkor a látható világ is nyomot hagy benne.

Azért, hogy képeinek mondanivalóját mindenki értse, kizárólag figuratív képeket fest, legtöbbször olajfestékkel. Ezek közül több a helyi Szent Márton-temetőt és annak gyönyörű síremlékeit ábrázolja, ugyanis a művész egy egyesületet is alapított az ősrégi temető ápolására. De természetesen alkotásai között bibliai témákat, dickensi hősök ábrázolását, életképeket éppúgy találhatunk, mint női aktot. Az olajfestmények és grafikák mellett nagyon szívesen készít monotípiákat is. Ezek elkészítéséhez nagy gyakorlatra van szükség, mivel egy fémlemezre kell vékonyan festeni, amelyet aztán rézkarcprésszel, két henger között kell átnyomni. A monotípiák mégis közelebb áll a festészethez, mint a rézkarchoz, mivel a nyomólemezről csak egyetlen levonat készíthető. Van úgy, hogy tizből csak pár darab sikerül, de a művész szerint, ha örömet szerez, már azért a néhány képért is megéri.

– Az embereknek van egy velük született vizuális kultúrája, amivel pontosan megérzik, hogy egy kép jó vagy sem – vallja Torjay Valter. – Nem ennek lerombolásával, hanem az építésével kellene foglalkoznunk. Nagyon jó lenne, ha a művészet végre komolyan venné az embereket. Én igyekszem az örök emberi értékek figyelembevételével dolgozni, még akkor is, ha ezért a perifériára szorulok.

Barta Boglárka

Már építómester nagypapa is gyönyörűen festett, annak ellenére, hogy soha nem tanulta. Az, hogy tehetségét mégsem tudta kamatoztatni, csupán annak köszönhető, hogy édesanyja kilenc gyermeket nevelt, s mivel ő volt közöttük a legidősebb, hamar át kellett vennie az idős édesapa szerepét. Majd miután megnősült, saját családját kellett eltartania, így csak nyugdíjas korában volt ideje a festészetre.

– Én még láttam őt festeni – mondja Torjay Valter –, akkor, kisgyermekként éreztem először az olajfesték szagát. Sok-sok évvel később, amikor nagypapa már meghalt, el kellett adnunk a sárvári házat. És akkor, a kályha mögül előkerült az a kép, aminek a festését én is láttam. Nagyon nagy élmény volt.

Mégsem kezdett el rögtön a festészet iránt érdeklődni, csupán a gimnázium végén, amikor is fél év alatt készítette fel tanára a helyi főiskola rajz szakára. Ezt 1988-ban elvégezve szerette volna tovább csiszolni tudását, így a Képzőművészeti Főiskolára is jelentkezett, ahonnan azonban az utolsó forduló után azonnal utasították el, hogy akinek már van egy diplomája, az ne akarjon még egyet. Ez a művész számára nagy lelki traumát jelentett, de úgy érzi, hosszú távon szerencséje volt, hogy saját útját folytathatta. A főiskola helyett így a Szombathelyi Művészeti Szakközépiskola ta-

nára lett, amelyhez később el kellett végeznie az ELTE művészettörténeti szakát is. Az egyetemi évek igen nagy megterhelést jelentettek a festőművész számára, mivel a rengeteg utazás és tanulás mellett alig maradt ideje családjára és a festésre. Közben lakóhelyén többször felemelte szavát a műemlékek védelmében, hiszen mint annyi városban, Magyarországon, Szombathelyen is nagyon sok régi házat pusztítottak el. Torjay Valter úgy érzi, ekkor kezdett kialakulni körülötte valamiféle vákuum.

– Pontosan tudom – állítja a művész –, hogy melyek azok a városi kiállítóhelyek, ahova soha nem fognak hívni. Szerencsére azonban akadnak galériák, ahol mindig szívesen látnak. Ennek ellenére szomorú, hogy ha az ember elmondja a véleményét valamiről, rögtön retorziókra számíthat. Persze nem én vagyok az egyetlen, hiszen Vas megyében van hetven művész, ebből talán hat-nyolc preferált. Ezért nincs is különösebb vágyam, mint dolgozni a saját örömről. Rájöttem arra, hogy vannak olyan művészek, akik annyi díjat kapnak, amennyit akarnak. Számomra azonban minden díjnál többet ér, ha egy hétköznapi ember megdicséri a képemet.

Torjay Valter a festészetben a legfontosabbnak a hagyományos értékek megőrzé-